

Sziluett

A DÉLMAGYARORSZÁG ÉS A DÉLVILÁG MELLÉKLETE NŐRNEK ■ SZERKESZTI: KECZER GABRIELLA

Mitől sikeres egy mai magyar nő?

A karrier és a családi boldogság szerepe

A nők ma már választhatnak a klasszikus és a modern női szerepek között: eldönthetik, hogy elsősorban családnagyok lesznek vagy karrierépítésbe fognak. Ez mindenképpen jó dolog, hiszen a választás lehetősége: szabadság. Ezt a vívmányt azonban nem élvezhetik felhőtlenül: a legtöbb nő ugyanis nem egyszerűen az egyik vagy a másik szerep mellett dönt, hanem megpróbálja összeegyeztetni azokat. A nők ideje és energiája viszont nem kétszereződött meg az idők folyamán, ezért a szerepbővülés gyakran konfliktusokkal jár. A férfiak nagyobbik része ugyan ma már nem ellenzi társa új szerepkörét, de nem szívesen mond le a régiről sem.

Karrier vagy család

Így annak érdekében, hogy egyszerre több szerepkört is betölthessenek, a nőknek valamiről le kell mondanium. Vagy a munkahelyi előmenetelről, vagy arról, hogy eleget foglalkozzanak a gyerekeikkel, vagy egyszerűen azokról a dolgokról – pihenésről, szórakozásról – amelyek pedig hozzátartoznának az élvezhető élethez.

Mindezek azon a szegedi kávéházi estén hangzottak el nemrég, melynek vendége dr. Szabó Éva pszichológus, háziasszonya Újszászi Ilona, lapunk újságírója volt. Szabó Éva szerint jól mutatja a nők vívódását, hogy azok, akik a karrierjük érdekében a családról és a gyerekekről mondanak le, néha hevesen elutasítják a hagyományos női szerepkört, azok viszont, akik inkább a munkahelyi előmenetelüket áldozzák fel, gyak-

■ A klasszikus modell. Képiünk illusztráció. (Fotó: Miskolczi Róbert)

ran hangoztatják, hogy egy nőnek elsősorban otthon a helye. Ezeket a néha szélsőséges véleményeket nem szabad elítélni, hiszen egyszerű védekezésről van szó: a nők igyekeznek leértékelni azt a szerepkört, amiről le kell mondanium.

A sikermodellek

A pszichológus szerint nem könnyíti meg a nők helyzetét a média sem: a televízió olyan női sikermodelleket sugall, amelyek nem

alkalmazhatók a valós, hétköznapi életben. Egy normális, hús-vér nőnek siker lehetne az is, hogy jól sikerült a vasárnapi ebéd, hogy boldogok a gyerekei, hogy ragyog a tisztaságtól a ház, a tévében viszont szűk miniszoknyában, lappal a hóna alatt szaladgál a médianő, intelligenciájával és küllemével lehengerli férfi kollégáit, hétvégén tökéletes frizurával és ruházatban isteni ebédet főz, esténként pedig még arra is van ideje, hogy kosarazzon egyet a gyere-

keivel. Ehhez képest a hús-vér nők apró, hétköznapi sikerei – amelyek egyébként boldoggá tehetnék őket – igencsak eltörpülnek.

Szabó Éva szerint ez a hamis kép nem elsősorban a felnőtt nőkre, inkább a fiatal lányokra nézve veszélyes, akik még keresik az identitásukat és helyüket, lehetséges szerepeiket a világban. Náluk komoly konfliktusokat és személyiségtorzulást okozhat, hogy a sikertelenül próbálják a média sugallta ideálhoz igazítani

önmagukat és az életüket. Ezeknek a konfliktusoknak a feloldásában elsősorban a szülők segíthetnek: nagyon fontos, hogy az anya akkor is támogassa a lányát, ha az az övétől eltérő szerepet választ. A szülők egy része azt szeretné – bár lehet, hogy nincs is ennek tudatában –, ha a gyermeke ugyanazt az életutat követné, mint ő, hiszen ezzel igazolva látná saját döntéseinek helyességét. Pedig az eltérő modellt választás nem feltétlenül jelent kritikát, le-

het, hogy egyszerűen a körülmények változásának vagy a fejlődésnek tudható be.

A döntés súlya

Szabó Éva szerint sajátos és sajnálatos magyar jelenség, hogy ha valaki egyszer rosszul dönt, nagyon nehéz helyrehozni a tévedését. – Nálunk nem divat váltani, inkább bele kell gebedni egy-egy elhibázott döntés következményeibe, legyen az egy félresikerült házasság vagy egy rosszul választott hivatás. Magyarországon be lehet kerülni a Fókuszba azzal, ha egy nő negyven fölött belekezd valamibe – mondja. Pedig a nőket éppen ebben az életkorban sújtja az üres fészék szindróma: a gyerekek kirepülnek, az anyának pedig új szerepkört kellene találnia. De a legtöbb nőnek se ideje, se pénze nincs arra, hogy új értelmet adjon az életének, hogy lekösse szabadon maradó „vegértékeit”. Így sokan feleslegesnek érzik magukat; ebben a helyzetben nem ritka a depresszió, a házasság felbomlása sem.

A pszichológus szerint ettől függetlenül nincs ok az aggodalomra, és hiba lenne kijelenteni, hogy a család intézménye a nők miatt van válságban. Egyszerűen arról van szó, hogy a magyar nőtársadalom serdülőkorát éli: keresgél, válogat a lehetséges modellek között, örül a választás szabadságának. Harmóniát a jóléti társadalom hoz majd, amelyben a férfiak és a nők anyagi kényszer nélkül dönthetnek arról, milyen szerepet választanak.

KECZER GABRIELLA

OLVASÓLÁMPA

Mennyei prófécia

Véletlen, ha az, akire épp gondolunk, szembejön velünk az utcán? Véletlen az is, hogy egyes emberekhez az első pillanattól kezdve vonzódunk, mások viszont, lehetnek bármily kedvesek, mégis ellenszenvet váltanak ki belőlünk? Mikor döntünk úgy, hogy követjük belső intuícióinkat és nem mindig az ész érvére hallgatunk? Többek között ezeket a kérdéseket feszegeti James Redfield, a világhírű amerikai író A mennyei prófécia című kötetében, mely óriási visszhangot váltott ki Amerikában és Európában egyaránt.

Redfield szerint „újfajta tudatosodás megy végbe az emberi kultúrában”, egyre többen „spirituális kibontakozásként” látják életüket. A világ eddig a „túlélésre és kényelemre” rendezkedett be, a technika óriásit fejlődött, az anyagi javak pedig az elmúlt száz esztendő során az összes létező emberi érték elé tolakodtak. Boldogságra mégsem az lel, aki megszerzi ezeket a javakat, mert előtte is ugyanúgy rejtve marad „az emberi élet igazi célja, az univerzum jellegének felismerése”. A szerző abból az egyszerű tényből indul ki, hogy az evolúció folytatódik, és az emberiség, mely a földi fejlődés legmagasabb fokán áll, újabb fordulóponthoz érkezett. Ez a változás azonban lassú, csak az veszi észre, aki figyel embertársait és önmagát. Redfield azt sugallja, hogy láthatatlan, mégis érzékelhető energiamezők alakítják sorsunkat, sőt ezek kölcsönösen hatnak is egymásra. Minden embert körülvesz egy ilyen aura és csak rajta, illetve gondolatain múlik az, hogy szeretetet vagy rosszindulatot sugároz magából. Ha valaki bizonytalan, gyengének érzi magát, mástól próbál energiát „rabolni”, mindenáron uralkodni akar környezetére felett. Ha ideig-óráig sikerül is neki, az „elnyomottak” visszavághatnak és a hatalmi harc kezdődik előlrol.

Redfield szerint a „ritka emberi energiáért folytatott versengés az oka minden emberi összeütközésnek”. Létezik azonban egy kikapadhatatlan energiaforrás, amelyre nehezebb rálelni, épp ezért az emberiség legnagyobb része élete végéig az előbb említett hatalmi harcot folytatja. Ez az energiaforrás Istentől származik, „minden misztikus hagyomány erről a kapcsolatról beszél, mely együtt jár a könnyűség, a lebegés és a szüntelen szeretet érzésével”. Ha elérjük ezt az állapotot, arra is választ kapunk, miért születünk erre a földre és mi a hivatásunk.

A. É.

Elizabeth Taylor 70 éves (2.)

Négyezer szál tulipán

Első Oscar-díját 1960-ban a Butterfield 8 című film női főszerepéért kapta. Taylor maga is úgy vélekedett, hogy nem ez volt a legjobb filmje, a díjat afféle kárpótlásként kapta – a gála idején ugyanis komoly tüdőgyulladással küszködött, sőt halálhírért is keltették.

1960-ban kezdte forgatni a híres-hírhedt Kleopátrát, amely ma is versenyben van a világ legrágább filmje címért – az akkor ráköltött 44 millió dollár ma félmilliárdnak felel meg. A film soha nem hozta be az árát, és forgatása a producereknek folyamatos katasztrófa volt. A Kleopátrát 16 hét alatt akarták tétő alá hozni, de csak három év múlva, 1963-ban készült el. Taylor betegsége miatt többször le kellett állni a forgatással. Szinte szerencsének számított, hogy a forgatáson Taylor és Richard Burton egymásba szeretett, s a viharos románcról cikkezett a sajtó. A reklámra tehát nem kellett költeni. A Kleopátrának mégis filmtörténelmi jelentősége van: Elizabeth Taylor volt az első színésznő, akinek gázsija áttörte az egymillió dolláros határt.

A Taylor–Burton álmopár (1964-ben házasodtak össze) több filmben remekelt: a Nem félünk a farkastól címűben (1966), amelyért Taylort méltón jutalmazták másodszor Oscar-díjjal, illetve a Makrancos hölgyben (1967). Az ezt kö-

vető néhány évben Taylor több bukkágyanus filmet forgatott, ráadásul nemcsak szakmai, de magánéleti problémákkal is küszködött. Burton 1972-ben a februári borsos virágárak ellenére még négyezer tulipánt küldött negyvenedik születésnapját éppen Budapesten ünneplő nejének, de tíz viharos év után 1974-ben elváltak. 1975-ben újra egybekeltek, de csak egy évig bírták együtt.

Az elmúlt negyedszázadban a közönséget már alig érdekelték Taylor filmjei, a sztár filmajánlatok híján

tévéjátékokban és színpadon, többek között a Broadway-n szerepelt. Fölös energiáit jótékonykodásba ölte, közeli barátja, Rock Hudson halála után az AIDS-ellenes mozgalom vezéralakja lett. Az újságokban ekkor már inkább alkohol- és kábítószer-függőségéről, túlsúlyproblémáiról, betegségeiről és persze szerelmi életéről írtak. 1976–82 között John Warner szenátor volt a hetedik férje, míg a következővel, a nála húsz évvel fiatalabb Larry Fortensky építómunkással egyik elvo-

nókúráján ismerkedett meg. 1991-ben mondta ki nyolcadszor a holtodiglant Michael Jackson Santa Barbara-i birtokán, de az utolsóinak szánt házasság is véget ért 1996-ban. 1989–1994 között még tévéfilmet sem forgatott, 1994-ben egyik utolsó filmszerepeként a Flintstone-családban Frédi anyósát alakította. Utoljára 1997-ben került a lapok címlapjára, mert agyműtéten esett át.

Az alig 154 centiméter magas, egykor a világ legszebb színésznőjének tartott művész híresen vonzódik az ékszerekhez, főként a gyémántokhoz, szenvedélyeit milliómos férjei igyekeztek kielégíteni. Ő volt az első magánszemély, aki 60. születésnapját potom 150 ezer dolláros költséggel Disneylandban ünnepelte, sőt azt is sikerült elérnie, hogy erre az időre még a repülőgépeket is kitöltötték a terület fölül. Számos elismerést mellett 1993-ban a Jean Hersholt-ról elnevezett humanitárius díjjal jutalmazták az AIDS-kutatás támogatásért, míg 2000-ben II. Erzsébet brit uralkodó a lovagi címnek megfelelő dame rangra emelte. Elizabeth Taylornak négy gyermeke és kilenc unokája van. Sírfelelőjének ezt szánja: Itt nyugszik Elizabeth Taylor, aki gyűlölte, ha Liznek hívták.

(Vége.)

PERGE ZITA

